

BÖLÜM

7

TRAVMATİK YARALANMALARDA İLK YARDIM

Arş. Gör. Dr. Zühal ERDOĞAN¹

Öğrenme Hedefleri

Bu bölümün sonunda okuyucu;

- Travma çeşitlerini sıralar.
- Yara çeşitlerinde uygulanan ilkyardım girişimlerini tanımlar.
- Toraks travmasında ilkyardım girişimlerini tartışır.
- Abdominal travmada uygulanan ilkyardımı belirtir.
- Baş-Boyun travmasında ilkyardım girişimlerini açıklar.
- Omurga travmasında uygulanan ilkyardım girişimlerini tanımlar.
- Ekstremitre travmasında ilkyardım girişimlerini tartışır.
- Göz-Kulak-Burun Travmasında uygulanan ilkyardım girişimlerini açıklar.
- Organ Kopmalarında ilkyardım girişimlerini tartışır.

¹ Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği AD
z_ulusan@hotmail.com

- Vücut parçasını içeren torba, daha büyük bir torbaya veya buz ve su karışımı ile dolu torbaya ya da kaba konularak soğuk tutulması sağlanır.
- Vücut parçasının bulunduğu torba doğrudan buz üzerine konulmamalıdır.
- Plastik torba üzerine yaralının adı, tarih ve saat yazılır
- Vücut parçasını içeren torba, yaralı ile birlikte aynı araçla hastaneye transfer edilir ^{7,8,11}

KAYNAKLAR

1. U.S. National Library of Medicine (2020). *Wounds and Injuries*. (15.10.2020 tarihinde <https://medlineplus.gov/woundsandinjuries.html> adresinden ulaşılmıştır).
2. Eti Aslan, F. (2014). Travma: Yaralanma Mekanizmaları. Fatma Eti Aslan, Nermin Olgun (Ed.), *Erişkinlerde Acil Bakım* içinde (231-250). Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi
3. Günalp Eneyli, M., Gülünay, B. (2018). Çoklu Travma Hastasına Alanda Genel Yaklaşım. Gürkan Özel, Betül Akbuğa Özel, Cihangir Özcan (Ed.), *İlk ve Acil Yardım Teknikerliği Paramedik* içinde (432-442). Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri
4. World Health Organization (2020). *International Classification of External Causes of Injury (ICE-CI)*. (19.10.2020 tarihinde <http://158.232.12.119/classifications/icd/adaptations/iceci/en/> adresinden ulaşılmıştır).
5. Sarıkaya, S.(2019).Karın Travmasında İlk yardım. Özgür Karcıoğlu, Müge Günalp Eneyli, Önder Limon, Özgür Dikme (Ed), *Türkiye Acil Tıp Derneği Güncel İlk yardım Kılavuzu* içinde (203-208). Ankara: Hipokrat Yayıncılık
6. Altınel, Ö., Tuncel, S., Sadır, S. (2018). Travma Kinematiki. Gürkan Özel, Betül Akbuğa Özel, Cihangir Özcan (Ed.), *İlk ve Acil Yardım Teknikerliği Paramedik* içinde (419-431). Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri
7. American Red Cross (2016). *First Aid/CPR/AED Participant's Manual*. (2.09.2020 tarihinde <http://www2.umf.maine.edu/frc/wp-content/uploads/sites/100/2019/07/First-Aid-CPR-AED-Participants-Manual.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
8. Canadian Red Cross (2017). *Comprehensive Guide for First Aid & CPR* (1.10.2020 tarihinde https://www.redcross.ca/crc/documents/Comprehensive_Guide_for_FirstAidCPR_en.pdf?_ga=2.7349425.2082567396.1593192126-2085523147.1503175128 adresinden ulaşılmıştır).
9. Sarı, A.(2019).Yaralanmalarda İlk yardım. Özgür Karcıoğlu, Müge Günalp Eneyli, Önder Limon, Özgür Dikme (Ed), *Türkiye Acil Tıp Derneği Güncel İlk yardım Kılavuzu* içinde (179-183). Ankara: Hipokrat Yayıncılık
10. International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (2016). *International first aid and resuscitation guidelines* 2016. (1.09.2020 tarihinde http://en.imrc2018.ru/_upload/First-Aid-2016-Guidelines_EN.pdf adresinden ulaşılmıştır).
11. Özel, G., Akbuğa Özel, B., Özcan, C., Sarugan, M.(2017). *Üniversiteler, Hemşirelik Fakülteleri ve SHMYO'lar için İlk yardım*. (1.Baskı).Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri
12. Akansel, N. (2018). Yumuşak Doku Yaralanmaları. Ayla Gürsoy, Dilek Çilingir (Ed.), *Temel İlk yardım Bilgi ve Uygulamaları* içinde (80-89). Antalya: Çukurova Nobel Tıp Kitabevi
13. Canadian Red Cross (2017). *First Aid & CPR*. (11.09.2020 tarihinde http://www.lmac-cpr.ca/manuals/First-Aid-and-CPR-2017_digital.pdf adresinden ulaşılmıştır).
14. Ludwig, C., Koryllos, A. (2017). Management of chest trauma. *Journal of Thoracic Disease*, 9(Supply 3), 172-177. doi: 10.21037/jtd.2017.03.52

15. Karbek Akarca, F.(2019).Göğüs Travmasında İlk yardım. Özgür Karcioğlu, Müge Günalp Eneyli, Önder Limon, Özgür Dikme (Ed), *Türkiye Acil Tıp Derneği Güncel İlk yardım Kılavuzu* içinde (199-202). Ankara: Hipokrat Yayıncılık
16. Zideman, DA., Buck, EDJ., Singletary, EM, et al. (2015). European resuscitation council guidelines for resuscitation 2015 Section 9. First aid. *Resuscitation*, 95(2015), 278-287.
17. Bouzat, P., Valdenaire, G., Gauss, T. et al. (2020). Early management of severe abdominal trauma. *Anaesthesia Critical Care & Pain Medicine*, 39(2), 269-277. <https://doi.org/10.1016/j.accpm.2019.12.001>
18. Zetin, T. (2018). Batın Travması. Gürkan Özel, Betül Akbuğa Özel, Cihangir Özcan (Ed.), *İlk ve Acil Yardım Teknikerliği Paramedik* içinde (484-491). Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri
19. Erbil, B.(2019). Kafa Travmasında İlk yardım. Özgür Karcioğlu, Müge Günalp Eneyli, Önder Limon, Özgür Dikme (Ed), *Türkiye Acil Tıp Derneği Güncel İlk yardım Kılavuzu* içinde (185-197). Ankara: Hipokrat Yayıncılık
20. Bayraktar, N. (2010). Yaralanmalar. Fethiye Erdil, Nurhan Bayraktar, Sevilay Şenol Çelik (Ed), *Temel İlk yardım* içinde (51-59). Ankara: Efil Yayın Evi
21. Erden, S, Tura İ. (2020). Travma. Nermin Gürhan, Şengül Yaman, Ülkü Polat(Ed), *Hemşirelik Alanında Kullanılan Kavram, Beceri ve Modeller* içinde (393-406).Ankara Nobel Tıp Kitabevleri
22. American Academy of Ophthalmology (2019). *Recognizing and treating eye injuries*. (20.10.2020 tarihinde <https://www.aao.org/eye-health/tips-prevention/injuries> adresinden ulaşılmıştır).
23. St John Ambulance Australia (2015). *First aid for eye injuries*. (22.10.2020 tarihinde <https://stjohn.org.au/assets/uploads/First%20aid%20for%20eye%20injuries.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
24. Ertürk Yavuz, M. (2018). Kafa, Göz, Kulak ve Burun Yaralanmaları. Ayla Gürsoy, Dilek Çilingir (Ed.),*Temel İlk yardım Bilgi ve Uygulamaları* içinde (92-105). Antalya: Çukurova Nobel Tıp Kitabevi